ZESZYTY NAUKOWE POLITECHNIKI ŚLASKIEJ

Seria: ENERGETYKA z. 34

### TADEUSZ CHMIELNIAK

Katedra Kotłów i Maszyn Cieplnych

## USTALONY ROZKŁAD TEMPERATUR W GRUBOŚCIENNYCH RURACH LEKKO ZAKRZYWIONYCH

Streszczenie. W pracy podano rozwiązanie ustalonego rozkładu temperatur w rurach grubościennych lekko zakrzywionych. Do analizy problemu wybrano metodę zaburzeń. Rozpatrzono rozwiązanie podstawowe i pierwsze przybliżenie dla dwu różnych układów geometrycznych oraz różnych warunków brzegowych.

### 1. Wstep

W pracy rozpatrzono analityczne rozwiązanie ustalonego rozkładu temperatur w rurach grubościennych lekko zakrzywionych. Do rozwiązania problemu wybrano metodę zaburzeń parametru charakteryzującego stopień zakrzywienia rury. Tematyka pracy zwią zana jest z problematyką poszukiwania ustalonych i nieustalonych pól temperatur w elementach złożonych. Problematyka ta od pewnego okresu jest przedmiotem zainteresowania Katedry Cieplnych Maszyn Wirmikowych w związku z badaniami nad rozkładem temperatur w elementach turbin cieplnych. Przedstawiony w pracy sposób określenia rozwiązania można bez trudu zastosować do każdego typu warunków brzegowych i do geometrycznie innych elementów (np. do prętów o przekroju prostokątnym).

1970

Nr kol. 279

# 2. Równania wyjściowe i metoda rozwiązania

Rozpatrzmy element składający się z trzech części (rys. 1). Część pierwszą i trzecią stanowi prosty odcinek wydrążonego walca. Przylegający do nich odcinek zakrzywiony niech stanowi część drugą II. Części I i II oraz II i III posiadają wspólne przekroje a-a i zbudowane są z jednakowego materiału. Do określenia pola temperatur w części I i III elementu wykorzystamy współrzędne cylindryczne. W części II przyjmiemy natomiast współrzędne (rys. 1).

> $x = -r \sin \varphi$   $y = (e - r \cos \varphi) \cos (H)$ (1)  $z = (e - r \cos \varphi) \sin (H)$

Po tych założeniach równania opisujące ustalone pola temperatur w tak przyjętych częściach rozpatrywanego elementu będą miały postać:

Część I. III

$$\frac{\partial^2 \mathbf{T}_1}{\partial \alpha^2} + \frac{1}{\alpha} \frac{\partial \mathbf{T}_1}{\partial \alpha} + \frac{1}{\alpha^2} \frac{\partial^2 \mathbf{T}_1}{\partial \varphi^2} + \frac{\partial^2 \mathbf{T}_1}{\partial \beta^2} = 0 \qquad (2)$$

Część II

$$\frac{\partial^2 T_2}{\partial \alpha^2} + \frac{\partial T_2}{\partial \alpha} + \frac{\partial T_2}{\partial \alpha^2} + \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \beta^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2} + \frac{1}{(1 - \alpha \varepsilon \cos \phi)^2} \frac{\partial^2 T_2}{\partial \phi^2$$

$$+ \frac{1}{\alpha} \frac{\mathcal{E}\sin\varphi}{1-\alpha\varepsilon\cos\varphi} \frac{\partial T_2}{\partial\varphi} - \frac{\mathcal{E}\cos\varphi}{(1-\alpha\varepsilon\cos\varphi)} \frac{\partial T_2}{\partial\alpha} = 0$$
(3)

W dalszym ciągu pracy zakładać będziemy pełną symetrię kształtu elementu i warunków brzegowych względem przekroju  $\Theta = 0$ . W konsekwencji tego założenia wystarczy rozpatrzyć jedynie pola temperatur w części I i II. W części III elementu bowiem, rozkład temperatur będzie analogiczny jak w części I.

Rozwiązań równań (2) i (3) poszukiwać będziemy dla warunków:

 $\beta_1 = 0; \quad \mathbf{T}_1 = \varphi(\alpha) \tag{4}$ 

$$\beta_1 = \beta_{10}, \quad \beta_2 = -\beta_{20}; \quad T_1 = T_2, \quad \frac{\partial T_1}{\partial \beta_1} = \frac{\partial T_2}{\partial \beta_2} \frac{1}{1 - \alpha \beta \cos \varphi}$$
(5)

$$\beta_2 = 0; \quad \frac{\partial T_2}{\partial \beta_2} = 0 \tag{6}$$

$$\alpha' = 1;$$
  $\frac{\partial T_p}{\partial \alpha} + Bi_1 [Tc_1 - T_p] = 0$   
 $p = 1,2$  (7)

$$\alpha = k; - \frac{\partial T_p}{\partial \alpha} + \frac{1}{k} \operatorname{Bi}_2 \left[ \operatorname{Tc}_2 - T_p \right] = 0$$

am

W równaniach (2), (3) oraz w warunkach (4:7) oznaczono:  $T_p$  wartość temperatur,  $\alpha = r/R_1$ ,  $\beta_1 = {}^Z/R_2$ ,  $\beta_2 = \frac{\varphi_0}{R_2}$  współrzędne,  $\varphi(\alpha)$  - dana funkcja spełniająca założenia gwarantujące zbieżność jej szeregu Fouriera-Bessela [1], Bi liczba Biota,  $T_{ci}$  - temperatura otoczenia,  $\mathcal{E} = {}^{R_2}/e$ , k =

<sup>R</sup>2/R<sub>1</sub>, p - wskazuje ilość stref. Pozostałe oznaczenia jak na rys. 1.

Równanie opisujące ustalone pole temperatur w części II elementu zapisane w postaci (3) posiada współczynniki zależne od  $\varphi, \alpha$  i parametru  $\mathcal{E}$ , który określa stopień zakrzywienia rury II. Ze względu na to, że próby otrzymania dokładnego rozwiązania równań (2), (3) z warunkami (4÷7) napotykają na ogromne trudności w dalszym ciągu zajmiemy się jego poszukiwaniem dla E≪1, czyli rozpatrywać będziemy przypadki małych zakrzywień rury stanowiącej część II elementu.



Rys. 1. Rura grubościenna. Układy współrzędnych

Do skonstruowania rozwiązania zagadnienia brzegowego (2-7) dla małych wartości & wykorzystamy metodę zaburzeń [3,4]. Szukane wartości temperatur w myśl tej metody przedstawimy w postaci szeregu

$$\mathbf{T}_{\mathbf{p}} = \mathbf{T}_{\mathbf{op}} + \mathcal{E}\mathbf{T}_{\mathbf{1p}} + \mathcal{E}^{2}\mathbf{T}_{\mathbf{2p}} + \dots$$
(8)

Nieznane funkcje T<sub>op</sub>, T<sub>1p</sub>... określają równania różniczkowe i warunki brzegowe otrzymane przez podstawienie wyrażenia (8)

do równań (2), (3), warunków (4 $\div$ 7) i następnie porównanie wyrażeń przy tych samych potęgach  $\mathcal{E}$ . W naszym przypadku skoncentrujemy się na wyznaczeniu wartości T<sub>op</sub> i T<sub>1p</sub>. Zagadnienia brzegowe dla ich wyznaczenia mają postać:

$$\nabla_{I}^{2} T_{op} = 0$$
  $p = 1,2$  (9)

$$\beta_1 = 0; \quad T_{01} = \varphi(\alpha)$$
 a)

$$\beta_1 = \beta_{10}, \beta_2 = -\beta_{20}; \quad T_{01} = T_{02}, \quad \frac{\partial T_{01}}{\partial \beta_1} = \frac{\partial T_{02}}{\partial \beta_2} \quad b)$$

$$\beta_2 = 0, \quad \frac{\partial T_{02}}{\partial 2} = 0$$
 c) (10)

$$\alpha = 1; \quad \frac{\partial T_{op}}{\partial \alpha} + B_{i1} (T_{c1} - T_{op}) = 0 \quad p = 1,2$$
  
d)  
$$\alpha = k; \quad -\frac{\partial T_{op}}{\partial \alpha} + 1/k \quad Bi_2 (T_{c2} - T_{op}) = 0 \quad p=1,2$$

$$\nabla_{II}^2 T_{11} = 0$$
 (11)

$$\nabla_{II}^{2} T_{12} = \cos\varphi \frac{\partial T_{02}}{\partial \alpha} - 1/\alpha \sin\alpha \frac{\partial T_{02}}{\partial \varphi} - 2\alpha \cos\varphi \frac{\partial T_{02}}{\partial \beta_{2}^{2}}$$
(12)

1

f)

**h**)

$$\beta_2 = 0; \quad \frac{\partial T_{12}}{\partial \beta_2} = 0$$
 g) (13)

$$\alpha = 1;$$
  $\frac{\partial T_{1p}}{\partial \alpha} + Bi_1 T_{1p} = 0$   $p = 1,2$ 

$$\alpha = k;$$
  $\frac{\partial T_{1p}}{\partial \alpha} + 1/k \operatorname{Bi}_2 T_{1p} = 0 \quad p = 1,2$ 

gdzie:

$$\nabla_{1}^{2} = \frac{\partial^{2}}{\partial \alpha^{2}} + 1/\alpha \frac{\partial}{\partial \alpha} + \frac{\partial^{2}}{\partial \beta_{p}^{2}}$$

$$\nabla_{\mathrm{II}}^2 = \nabla_{\mathrm{I}}^2 + 1/\alpha^2 \frac{\partial^2}{\partial \varphi^2}$$

# 3. Rozwiązanie równań (3) z warunkami brzegowymi (10)

Eliminując z równania (9) współrzędną of przy pomocy skończonej transformacji Hankela [2] o jądrze postaci:

$$U_{n} = \left[Y_{o}\left(\mathcal{U}_{mo}\right) + \frac{\mathcal{U}_{mo}}{Bi_{1}}Y_{1}\left(\mathcal{U}_{mo}\right)\right] J_{n}\left(\mathcal{U}_{mn}\alpha\right) +$$
(14)

$$- \left[ J_{0} \left( \mathcal{U}_{m0} \right) + \frac{\mathcal{U}_{m0}}{Bi_{1}} J_{1} \left( \mathcal{U}_{m0} \right) \right] Y_{n} \left( \mathcal{U}_{mn} \alpha \right), \quad n = o$$

gdzie:  $J_n$  i Y są funkcjami Bessela pierwszego i drugiego rodzaju o wskaźnikach całkowitych nieujemnych  $\mathcal{M}_{mo}$  są po uwzględnieniu warunków (10 d) pierwiastkami równania (15) dla n = o

$$\frac{U_{n}(k\mathcal{H})}{U_{n}'(k\mathcal{H})} = -\frac{\mathcal{H}}{\alpha_{2/\alpha_{c}}^{2}Bi_{1}}$$
(15)

otrzymujemy do wyznaczenia przetransformowanej wielkości T<sub>op</sub> zwyczajne równanie różniczkowe

$$\frac{d^2 \bar{\mathbf{T}}_{op}}{d\beta_p^2} - \mu_{mo}^2 \bar{\mathbf{T}}_{op}' = 0$$
(16)

w którym

$$\overline{T}_{op} = \overline{T}_{op} + R_{1/\mu_{mo}}^{2} \left[ 2/\pi Tc_{1} - U_{o} \left( \frac{\mu_{mo}}{\mu_{mo}} k \right) Bi_{2} Tc_{2} \right]$$
(17)

Rozwiązaniem równania (16) jest każda liniowa kombinacja funkcji  $\exp\{\frac{+}{\omega_{mo}\beta_{p}}\}$ . Można więc zapisać go po uwzględnieniu (17) w postaci:

$$\bar{T}_{op} = A_{mp} \cosh(\mu_{mo} \beta_{p} + B_{mn} \sinh(\mu_{mo} \beta_{p} - \xi/\mu_{mo}^{2})$$
(18)

gdzie przez É oznaczono

 $\xi = R_1^2 \left[ {}^2 /_T T_{c1} - U_o (\omega_{mo} k) Bi_2 T_{c2} \right]$ 

Z warunków (10) z łatwością znajdujemy dla  $A_{mp}$  i  $B_{mp}$ 

$$A_{m1} = \psi(\mu_{m0}) + \xi/\mu_{m0}^2$$
(19)

$$A_{m2} = \left[\psi(\mu_{m0}) + \xi/\mu_{m0}^{2}\right]: \cosh_{m0}(\beta_{20} + \beta_{10})$$
(20)

$$B_{m1} = -\left[\psi(u_{m0}) + \xi/\mu_{m0}^{2}\right] tgh(\mu_{m0}) \quad (21)$$

$$B_{m2} = 0$$
 (22)

przy czym

$$\psi(u_{\rm mo}) = \int_{R_1}^{R_2} r \varphi(x) U_0(u_{\rm mo} \alpha) d\alpha$$

Wykorzystując formułę odwracania dla skończonej transformacji Hankela [2],otrzymujemy ostatecznie dla T<sub>op</sub> wyrażenie

$$\mathbf{T}_{op} = \sum_{m=1}^{\infty} \frac{\mathbf{U}_{o}(\mu_{mo}\alpha)}{\mathbf{Z}_{mo}} \left[ \mathbf{A}_{mp} \cosh(\mu_{mo}\beta_{p} + \mathbf{B}_{mp} \sinh(\mu_{mo}\beta_{p} - \xi/\mu_{mo}^{2}) \right]$$
(23)

 $Z_{mo}$  w równaniu (23) oznacza normę funkcji  $U_o(\mu_{mo}\alpha)$  i równa się wyrażeniu (24) dla n = 0.

$$Z_{mn}(\mu_{mn}) = \frac{R_2^2}{2} \frac{U_n^2(\mu_{mnk})}{\mu_{mn}^2} \left[ \left(\frac{\alpha_2}{\alpha_1}\right)^2 Bi_1^2 + \frac{\mu_{mn}^2 k^2 - n^2}{k^2} \right] +$$

$$-\frac{R_1^2}{2} \frac{u_n^2 (\mu_{mn})}{\mu_{mn}^2} \left[ Bi_1^2 + \mu_{mn}^2 - n^2 \right]$$
(24)

Dla n = o wyrażenie to po uwzględnieniu równania charakterystycznego (15) daje się wyrazić przez:

$$Z_{mo}(\mu_{mo}) = \frac{2 R_1^2}{\pi^2 B i_1^2 \mu_{mo}^2} \left[ \frac{\left[ J_0(\mu_{mo}) + \frac{\mu_{mo}}{B i_1} J_1(\mu_{mo}) \right]^2 \left(\frac{d^2}{d_1} B i_1^2 + \frac{\mu_{mo}^2}{B i_1} \right)}{\left[ \frac{d^2}{d_1} J_0(\mu_{mok}) - J_1(\mu_{mok}) \frac{\mu_{mo}}{B i_1} \right]^2} \right]$$

$$-(Bi_1^2 + \mu_{mo}^2)$$

Fankcje (23) będące rozwiązaniami (9) nazwać można podobnie jak to czyni się np. w mechanice płynów [4] rozwiązaniami podstawowymi. Stanowią one rozwiązanie zagadnienia rozkładu temperatur w rurach prostych dla warunków (10). Dla pewnych szczególnych warunków brzegowych rozwiązania te mogą być trywialnymi. Jest tak np. w przypadku izolowania rury od zewnątrz i wewnątrz i utrzymywania jej końców w równych temperaturach.

# 4. Rozwiązanie równań (11) i (12) z warunkami (13)

Przed przystąpieniem do rozwiązywania rozpatrywanych równań należy ustalić w oparciu o rozwiązanie (23) ostateczną postać równania (12). W tym celu podstawny (23) do (12). Po wykonaniu działań otrzymamy:

$$\nabla_{II}^{2} T_{12} = -2\alpha \cos\varphi \sum_{m=1}^{\infty} \Lambda_{m2}^{\prime} \cosh \mu_{m0} \beta_{2} U_{0} (\mu_{m0} \alpha) +$$
(25)

 $-\cos\varphi \sum_{m=1}^{\infty} A_{m2}^{"} \cosh u_{m0} B_2 U_1 (u_{m0} \alpha)$ 

gdzie:

$$A'_{m2} = \frac{\mu_{m0}^2 A_{m2}}{Z_{m0}} \qquad A''_{m2} = \frac{\mu_{m0}^2 A_{m2}}{Z_{m0}} \qquad (26)$$

Ogólne rozwiązanie równania (11) po zastosowaniu skończonych transformacji Hankela i cosinusów może być przedstawione w postaci

$$\mathbf{T}_{11} = \sum_{m=1}^{\infty} \sum_{n=0}^{\infty} (C_{mn} \cosh \mu_m \beta_1 + D_{mn} \sinh \mu_m \beta_1) U_n(\mu_m \alpha) \cosh \varphi$$

(27)

gdzie  $C_{mn}$  i  $D_{mn}$  są stałymi zależnymi od wartości  $\mu_{mn}$ , które są pierwiastkami równania (15) dla dowolnych n. Rozwiązanie równania (25) wygodnie jest przedstawić w postaci sumy całki szczególnej  $(T'_{12})$  tego równania i całki ogólnej  $(T''_{12})$  odpowiadającego mu równania jednorodnego.

$$T_{12} = T_{12} + T_{12}''$$
 (28)

Calkę szczególną T<sub>12</sub> równania (24) można przedstawić formułą

$$\mathbf{F}_{12}' = \cos \varphi \sum_{m=1}^{\infty} \sum_{r=1}^{\infty} \mathbf{G}_{mr} \cosh (\mu_{mo} \beta_2) \mathbf{U}_1(\mu_{r1} \alpha)$$
 (29)

Występujące w (29) więlkości  $\mu_{r1}$  są pierwiastkami równania (15) dla n = 1. Po podstawieniu (29) do (25) otrzymujemy do wyznaczenia  $G_{mr}$  równość

$$\sum_{r=1}^{\infty} G_{mr} \left( \mu_{mo}^{2} - \mu_{r1}^{2} \right) U_{1} \left( \mu_{r1}^{\alpha} \alpha \right) = - \left[ 2 \alpha A_{m2}^{\prime} U_{0} \left( \mu_{mo}^{\alpha} \alpha \right) + A_{m2}^{\prime \prime} U_{1} \left( \mu_{mo}^{\alpha} \alpha \right) \right]$$
(30)

z której po wykorzystaniu ortogonalnych własności funkcji Bessela otrzymujemy:

$$G_{mr} = \frac{-2 A'_{m2} L_1 - A''_{m2} L_2}{(\mu_{mo}^2 - \mu_{r1}^2) Z_{1r}}$$
(31)

gdzie:

$$L_{1} = \int \alpha U_{0} (\mu_{m0} \alpha) U_{1} (\mu_{r1} \alpha) d\alpha \qquad (32)$$

$$u_2 = \int \alpha U_1 \left( \mu_{mo} \alpha \right) U_1 \left( \mu_r \alpha \right) d\alpha$$
 (32)

 $Z_{r1}$  - norma funkcji  $U_1 (\mu_{r1} \alpha)$  obliczona z (24) dla n = 1. Całkę ogólną  $T_{12}$  ze względu na formalne podobieństwo równania (11) i równania jednorodnego odpowiadającego równaniu (25) przedstawimy w tej samej postaci co (27)

$$T_{12}'' = \sum_{m=1}^{\infty} \sum_{n=0}^{\infty} (E_{mn} \cosh \mu_{mn} \beta_2 + F_{mn} \sinh \mu_{mn} \beta_2) U_n(\mu_{mn} \alpha) \cos \varphi$$
(33)

Dla konstrukcji ostatecznego rozwiązania koniecznym jest określenie w oparciu o warunki (13e,f,g) stałych:  $C_{mn}$ ,  $D_{mn}$ ,  $E_{mn}$ ,  $F_{mn}$ . Z warunków (13) po wykorzystaniu ortogonalnych własności  $U_{g}(\mu_{tg} \alpha)$  i cos(s $\varphi$ ) wynikają następujące równości: z (13e):

$$C_{+e} = 0$$
 (34)

z (f) i (g)  $s \neq 1, t \ge 1$ 

$$D_{ts} \sinh \mu_{ts} \beta_{10} = E_{ts} \cosh \mu_{ts} \beta_{20} + F_{ts} \sinh \mu_{ts} \beta_{20}$$
(35)

 $D_{ts} \cosh \mu_{ts} \beta_{10} = -E_{ts} \sinh \mu_{ts} \beta_{20} + F_{ts} \cosh \mu_{s} \beta_{20}$ (36)

$$\mathbf{F}_{ts} = \mathbf{0} \tag{37}$$

# s = 1, t≥1

514

 $D_{\pm 1} \sinh(\#_1\beta_{10} = E_{\pm 1} \cosh(\#_1\beta_{20} + F_{\pm 1} \sinh(\#_1\beta_{20} + F_{\pm 1}))$ 

(38)

+ 
$$\sum_{m=1}^{\infty} G_{mt} \cosh \mu_{mo} \beta_{20}$$

 $D_{t1} \cosh(4_1\beta_{10} + E_{t1} \sinh(4_1\beta_{20} - F_{t1} \cosh(4_1\beta_{20} - E_{t1})))$ 

$$= - \frac{1}{2} \frac{\mu_{t1}}{\mu_{t1}} \sum_{m=1}^{\infty} A_{m2}'' \sinh \mu_{m0} \beta_{20} \int_{0}^{\pi} c^{2} U_{0} (\mu_{m0} c) U_{1} (\mu_{t1} c) d c + \frac{1}{\mu_{t1}} \sum_{m=1}^{\infty} G_{mt} \mu_{m0} \sinh \mu_{m0} \beta_{20}$$
(39)

$$F_{\pm 1} = 0$$
 (40)

Z równań (35), (36), (37) łatwo stwierdzić, że:

$$D_{+e} = E_{+e} = F_{+e} = 0 \quad s \neq 1$$

Natomiast dla stałych D<sub>t1</sub>, E<sub>t1</sub> otrzymujemy po rozwiązaniu układu równań (38), (39), (40) wyrażenia (w wyprowadzonych związkach odpowiednio zmieniono wskaźniki):

$$D_{m1} = \frac{1}{\cosh \mu_{m1}(\beta_{10} + \beta_{20})} \sum_{n=1}^{\infty} \left\{ G_{nm} \cosh \mu_{n0} \beta_{20} \left[ \sinh \mu_{m1} \beta_{20} - \right] \right\}$$

(41)

$$\frac{\mu_{no}}{\mu_{m1}} \operatorname{tgh}_{no}\beta_{20} \operatorname{cosh}_{m1}\beta_{20} \right] + \frac{I_{nm}}{Z_{m1}\mu_{m1}} \operatorname{cosh}_{m1}\beta_{20} \bigg\}$$
(41)

$$E_{m1} = \frac{1}{\cosh(\omega_{m1}(\beta_{10} + \beta_{20}))} \sum_{n=1}^{\infty} \left\{ G_{nm} \cosh(\omega_{n0}\beta_{20}) \left[ -\cosh(\omega_{m1}\beta_{10}) + (42) \right] \right\}$$

+ 
$$\frac{\mu_{no}}{\mu_{m1}} \operatorname{tgh}_{\mu_{no}\beta_{20}} \operatorname{cosh}_{\mu_{m1}\beta_{10}} + \frac{I_{nm}}{Z_{m1}\mu_{m1}} \operatorname{sinh}_{\mu_{m1}\beta_{10}}$$

gdzie:

$$u_{nm} = -\sum_{n=1}^{\infty} A'_{n2} \sinh \mu_{h0} \beta_{20} \int_{0}^{1} \alpha^{2} U_{0} (\mu_{n0} \alpha) U_{1}(\mu_{m1} \alpha) d\alpha$$
(43)

Po wprowadzeniu wielkości (34), (40), (41), (42) do związków (27), (28) otrzymujemy ostateczną formę szukanych rozwiązań dla  $T_{1p}$ , p = 1,2.

Wielkości T<sub>1p</sub> zgodnie z panującą w teorii zaburzeń nomenklaturą nazywamy pierwszym przybliżeniem lub pozwiązaniem pierwszego rzędu.

W naszym przypadku założono, że rozpatrywane będą tylko rozwiązania T<sub>op</sub> i T<sub>1p</sub>. Niemniej jednak istnieje możliwość znalezienia dalszych rozwiązań, posługując się przy tym podobnym do przedstawionego w tej pracy aparatem matematycznym.

# 5. <u>Ustalony rozkład temperatur w elemencie rurowym niesyme-</u> trycznym (rys. 2)

Zagadnienie ustalonego rozkładu temperatur w elemencie podanym na rys. 2 rozwiązano dla warunków brzegowych:

$$\beta_1 = 0; \quad T_1 = \varphi_1(\alpha)$$
 (44)

$$\beta_1 = \beta_{10}, \quad \beta_2 = -\beta_{20}, \quad T_1 = T_2, \quad \frac{\partial T_1}{\partial \beta_1} = \frac{\partial T_2}{\partial \beta_2} \quad \frac{1}{1 - \alpha \varepsilon \cos \varphi}$$
(45)

$$\beta_2 = \beta_{20}; \quad T_2 = \varphi_2(\alpha)$$
 (46)

$$\alpha = 1;$$
  $T_p = T_c$   
 $p = 1,2$  (47)  
 $\alpha = k;$   $\frac{\partial T_p}{\partial r} = 0$ 



Rys. 2. Rura grubościenna. Układy współrzędnych

Ponieważ tok postępowania przy znajdywaniu rozwiązania tego przypadku jest analogiczny jak w punktach poprzednich, w dalszym ciągu pominiemy wyprowadzenia, podając tylko rezultaty końcowe.

Przyjmując to samo co poprzednio oznaczenia, rozwiązania podstawowe, obecnie rozpatrywanego problemu zapiszemy w postaci:

$$\Theta_{\rm op} = \frac{T_{\rm op} - T_{\rm c}}{T_{\rm c}} = \sum_{\rm m=1}^{\infty} \frac{U_{\rm o}(\mu_{\rm mo}\alpha)}{Z_{\rm mo}} \left(A_{\rm mp} \cosh \mu_{\rm mo}\beta_{\rm p} + B_{\rm mp} \sinh \mu_{\rm mo}\beta_{\rm p}\right)$$
(48)

Przy czym:  $Z_{mo}$  równa się  $Z_{mn}$  dla n = 0

$$z_{mn} = \frac{2 R_{1}^{2}}{\pi \mu_{mn}^{2}} J_{0}^{2} (\mu_{m0}) \left\{ \frac{\left[1 - \frac{n^{2}}{\mu_{mn}^{2} k^{2}}\right] J_{n}^{2}(\mu_{mn}) - \left[J_{n}^{'}(\mu_{mnk})\right]}{\left[J_{n}^{'}(\mu_{mn}^{k})\right]^{2} J_{n}^{2} (\mu_{mn})} \right\} (49)$$

a  $\mu_{mn}$  określone są przez równania (50) dla n = o

$$U'_{n}(\mu_{mn}R_{2}) = 0, \quad U_{n}(\mu_{mn}R_{1}) = 0$$
 (50)

Formuły dla stałych A i B podają związki (51).

$$A_{m1} = \Psi_{1} (\mu_{m0})$$

$$A_{m2} = \frac{\Psi_{1}(\mu_{m0}) \sinh \mu_{m0} \beta_{20} + \Psi_{2}(\mu_{m0})}{\sinh \mu_{m0} (\beta_{10} + 2\beta_{20})}$$

$$B_{m1} = \frac{\Psi_{2}(\mu_{m0}) - \Psi_{1}(\mu_{m0}) \cosh \mu_{m0} (\beta_{10} + \beta_{20})}{\sinh \mu_{m0} (\beta_{10} + 2\beta_{20})}$$
(51)

$$B_{m2} = \frac{\psi_{1}(\mu_{m0}) \sinh \mu_{m0}\beta_{20} \cosh \mu_{m0}\beta_{20} +}{\sinh \mu_{m0}\beta_{20} \sin \mu_{m0}(\beta_{10} + 2\beta_{20})}$$

$$\psi_{2}(\mu_{m0}) \left[\sinh \mu_{m0} (\beta_{10} + \beta_{20}) - \cosh \mu_{m0}\beta_{20}\right]$$
(51)

gdzie:

$$\Psi_{i} = R_{1}^{2} \int_{1}^{k} \alpha U_{o} (\mu_{mo} \alpha) \frac{\Psi_{i}(\alpha) - T_{c}}{T_{c}} d\alpha$$

Rozwiązania rzędu pierwszego mają postać:

$$\mathbf{T}_{11} = \cos\varphi \sum_{m=1}^{\infty} \mathbf{D}_{m1} \sinh\mu_{m1}\beta_1 \mathbf{U}_1 (\mu_{m1}\alpha)$$
(52)

$$T_{12} = \cos\varphi \left\{ \sum_{m=1}^{\infty} \left( E_{m1} \cosh \mu_m \beta_2 + F_{m1} \sinh \mu_u \beta_2 \right) U_1(\mu_m \alpha) + \right\}$$
(53)

+ 
$$\sum_{m=1}^{\infty} \sum_{n=1}^{\infty} (G_{mn} \cosh \mu_{mo} \beta_2 + H_{mn} \sinh \mu_{mo} \beta_2) U_1 (\mu_{m1} \alpha) \}$$

Stale D<sub>m1</sub>, E<sub>m1</sub>, F<sub>m1</sub>, G<sub>mn</sub>, H<sub>mn</sub> dane są formulami:

$$D_{m1} = \frac{1}{\sinh \mu_{m1}} (\beta_{10} + 2\beta_{20}) \left\{ \sum_{n=1}^{\infty} G_{mn} \cosh \mu_{n0} \beta_{20} \left[ \cosh \mu_{m1}^{2} 2\beta_{20} + \right] \right\}$$

$$-\frac{\mu_{no}}{\mu_{m1}} \operatorname{tgh}_{no}\beta_{20} \operatorname{sinh}_{m1}^{2} \beta_{20} - 1 - \sum_{n=1}^{\infty} \operatorname{H}_{mn} \operatorname{sinh}_{\mu_{no}}\beta_{20} x$$

(54)

$$x \left[ \cosh \mu_{m1} 2\beta_{20} - \frac{\mu_{m0}}{\mu_{m1}} \operatorname{ctgh} \mu_{m0} \beta_{20} \sinh \mu_{m1} 2\beta_{20} + 1 \right] + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \mu_{m1}^{\mu_{m1}} I_{nm} \sinh \mu_{m1}^{\mu} 2\beta_{20} \right]$$

$$= \frac{1}{\sin h \mu_{m1}^{\mu} (\beta_{10} + \beta_{20})} \left\{ \sum_{m1}^{\infty} G_{m1} \cosh \mu_{m0} \beta_{20} \right\}$$

$$(54)$$

 $[\sinh \mu_{m1}\beta_{20} \sinh \mu_{m1}\beta_{10} \times (\frac{\mu_{n0}}{\mu_{m1}} - \operatorname{ctgh} \mu_{m1}\beta_{10}) - \sinh \mu_{m1}(\beta_{10} + \beta_{20})]$ 

( n=1

+ 
$$\sum_{n=1}^{\infty}$$
 H<sub>mn</sub> sinh $\mu_n \beta_{20} [sinh \mu_n \beta_{20} sinh \mu_n \beta_{10} (\frac{\mu_{n0}}{\mu_n} + ctgh \mu_n \beta_{20}) +$ 

$$- \sinh \mu_{m1}(\beta_{10} + \beta_{20}) + 1/Z_{m1}\mu_{m1} I_{nm} \sinh \mu_{m1}\beta_{20} \sinh \mu_{m1}\beta_{10}$$
(55)

$$F_{m1} = -\frac{1}{\sinh (\mu_{m1} (\beta_{10} + 2\beta_{20}))} \left\{ \sum_{n=1}^{\infty} G_{mn} \cosh (\mu_{n0} \beta_{20}) \right\}$$

 $\left[\cosh \mu_{1}\beta_{20} \sinh \mu_{1}\beta_{10} \times \left(\frac{\mu_{10}}{\mu_{11}} - \operatorname{ctgh}(\mu_{10}\beta_{10}) + \cosh \mu_{11}(\beta_{20} - \beta_{10})\right] + \right]$ 

+ 
$$\sum_{n=1}^{\infty} H_{nn} \sinh \mu_{n0} \beta_{20} \left[ \cosh \mu_{m1} \beta_{20} \sinh \mu_{m1} \beta_{10} \left( \frac{\mu_{n0}}{\mu_{m1}} + \operatorname{ctgh} \mu_{m1} \beta_{10} \right) + \right]$$

+ 
$$\cosh \mu_{1} (\beta_{20} - \beta_{10}) \left[ + 1/Z_{1} \mu_{1} I_{n} \cosh \mu_{1} \beta_{20} \sinh \mu_{1} \beta_{10} \right]$$
 (56)

Tadeusz Chmielniak

$$G_{mn} = \frac{-2 A_{n2}^{"} L_1 - A_{n2}^{"} L_2}{(\mu_{n0}^2 - \mu_{m1}^2) Z_{m1}}$$
(57)

$$I_{mn} = \frac{-2 B_{n2} L_1 - B_{n2} L_2}{(\mu_{n0}^2 - \mu_{m1}^2) Z_{m1}}$$
(58)

gdzie:

 $m_{m1}$  są pierwiastkami równań (50) dla n = 1. Wartości  $Z_{m1}$  określone są przez związek (49) dla n = 1,

$$B'_{n2} = \frac{\mu'_{n0}}{Z_{n0}}, \qquad B''_{n2} = \frac{\mu'_{n0}}{Z_{n0}},$$

$$I_{nm} = \sum_{n=1}^{\infty} (B_{n2}'' \cosh \mu_n \beta_{20} - A_{n2}'' \sin \mu_n \beta_{20}) x$$

$$x \int \alpha^2 U_0 (\mu_{n0} \alpha) U_1 (\mu_{n1} \alpha) d\alpha,$$

wyrażenie  $A'_{n2}$ ,  $A''_{n2}$ ,  $L_1$ ,  $L_2$  są określone odpowiednio przez związki: (26), (32) dla obowiązujących w tym przykładzie wartości  $\mu_{mn}$ .

## 5. Uwagi końcowe

Jak już podkreślano, w pracy zajęto się poszukiwaniem jedynie rozwiązania podstawowego i pierwszego przybliżenia. Można więc otrzymane rezultaty stosować do stosunkowo niewielkich zakrzywień rury ( $\mathcal{E} < 0,2$ ). Poszukiwanie rozwiązań dla drugiego przybliżenia jest oczywiście możliwe, jednak otrzymywane wy-

níki są mocno skomplikowane i praktyczne ich stosowanie jest bardzo utrudnione. W przypadkach gdy rozwiązanie podstawowe jest trywialne trudność otrzymania drugiego przybliżenia jest analogiczną do trudności otrzymania rozpatrywanego w niniejszej pracy pierwszego przybliżenia. W tym przypadku rozwiązania można stosować z dużą dokładnością dla E nieco większych niż 0.2.

Stosując tą samą metodę można bez większych trudności podać podobne rozwiązania dla innych geometrycznie elementów i innych warunków brzegowych. Metodę zaburzeń może również służyć do określenia wpływu na pola temperatur innego rodzaju zaburzeń kształtu elementu. Problemy te będą rozpatrywane w następnych pracach.

### LITERATURA

- [1] LEBIEDIEW N.M.: Funkcje specjalne i ich zastosowania, PWN, Warszawa 1957.
- [2] LYKOW A.B.: Teoria tiepłoprowodnosti, Wyższaja Szkoła, Moskwa, 1967.
- [3] POŁOŻY G.N. i inni: Metody przybliżonych obliczeń, WNT Warszawa, 1966.
- [4] VAN DYKE M.: Perturbation Methods in Fluid Mechanics, Acad Press., London, New York, 1964.

СТАЦИОНАРНОЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЕ ТЕМІЕРАТУР В ТОЛСТОСТЕННЫХ ТРУБАХ ЛЕГКО ЗАГНУТЫХ

### Резюме

В работе рассмотрено задачу об определении температур в толстостенных легко загнутых. Для решения этой проблемы использовано метод возмущений. Приводится расспределения температур для двух разных геометрических конфигураций и для разных граничных условий.

STATIONARY TEMPERATURE DISTRIBUTION IN A THICK-WALLED NO MUCH CURVED TUBES

#### Summary

In this paper a solution of stationary temperature distribution in a thick-walled no much curved tubes have been given. The perturbation method has been employed. The temperature are determined for the different geometrical configurations and different boundary conditions.